

רון ונתן אלתרמן, קיבלו את הצעיר ש נחשב אז כתיקונת התיאטרון העברי בזרוע עות פתוחות, תרצה ועודד גישה זמן קצר אחרי שזוהי יושבת בדירת אמה, הסמכה ל גורדון בתליאבי ומייד אחרי החתונה נסעו לניו יורק ללמוד שם תיאטרון. בניו יורק חלתה תרצה ועברה משבר נפשי קשה. אביה, נתן אלתרמן, טס להחזירה הביתה ואז כתב למענה את שיר משמר:

שמרי נפשך, כוחך שמרי, שמרי נפשך / שמרי חייך, בינתך, שמרי חייך. / מקי / נופי, מגג נדלך, מצל חשך / מאבן קלע / מסכין, מציוניניים. / שמרי נפשך מן הטורף, מן החותך / מן הסמוך כמו עפר וכחו שמייך, / מן הומוס, מן המחכה והמושך / והממית כמי באר ואש כיריים. / נפשך שמרי וביתך, שיער ראשך, / עורך שמרי, שמרי נפשך, שמרי חייך.

איתי משבר שנקף את תרצה וגרם גם לגירושה מעודד קוטלר לא הגיה לה חזר שים ארוכים. היא ניסתה לחזור לתיאטרון, תירגמה את העלמה יוליה לטריגורב, עבור הבימה והשתתפה בהצגה לצידו של מישא אשורב. אולם היתה זו שירת הברבור של תרצה כשחקנית. היא החליטה לוותר על המישחק ולהתמסר לכתיבה. תרצה תירגמה את אחרי הנפילה ל ארתור מילר, מזוה שעסק בדמותה ובי

קפיצת המוות מחלון חדרה שבקומה הי ששית קפצה תרצה את אל מותה. היא נחתה על מיטתה פח במיגרסה החנייה מאחורי הבית. אותות הנפילה לא ניכרו בה.

מותה הטראגי של מרילין מונרו, כשב תפקיד האגסי משחקת ידיתה הטובה, גילה אלמגור. היא תירגמה גם את מות הסוכן, מי מפחד מווירג'יניה וולף, ביבר הזוכית ומחנות רבים נוספים. לבעלה השני, בנימין סלור, נישאה לפני 11 שנים. סלור, המכונה "בניץ", היה שונה מכל הנברים שהיו לתרצה אתר לחייה. הוא היה יוצא קיבוץ, גרש ואב לשניים שניסה למצוא את מקומו בעיר. בחור פשוט שעבד עבודות כפיים. תרצה נהגה לומר עליו שהוא "מישענת שאפשר להישען עליה".

בניץ לא היה בהמי, אמן או יוצר, ובי שנים הראשונות לנישואיהם דומה היה כי תרצה מצאה את עצמה וכי היא מאר שרת.

כשנשאלה פעם על ידי ידידה איך אמן כמה, בעל רגישות גבוהה כליך, מסתדר עם אדם כמו בניץ שאין לו ולא כלום עם האמנות, השיבה: "אני לא צריכה לחיות עם אדם יוצר. אני צריכה אדם שיבין אותי, שיגן עלי. אבי היה יוצר, אך אמי

אף פעם לא יכלה לסמוך עליו". במשך 11 שנות נישואיהם נולדו לבניץ ולתרצה שני ילדים: יעל בת ה-10 ונתן בן השש. תרצה אהבה את ילדיה עד טירוף. היא הקדישה להם שעות ארוכות כשהיתה יושבת בדירת אמה, הסמכה ל ידיתה, היתה קופצת מדי חמש דקות לדי רתה שלה לראות אם הילדים בסדר. היא נהגה לשוחח עם הילדים ארוכות, דיברה אליהם כמו אל מבוגרים. סיפרה כי הם נושאים עימם משהו מהרוח האלתרמנית, נהגה לצטט אותם כפי שציטטה את אביה. הילדים הכירו את סבם המנוח יותר מכל ילד המכיר סב חי. תרצה נהגה לצטט את סבם באוזניהם, לטפס להם עליו, לקרוא להם משיריו.

הילדים חשבים מכל

כ שנפטר אביה עברה משבר נוסף, שממנו לא התאוששה. נהגה לפקד את קבר האב ליעתים תכופות. כשהחליטה רחל מרכוס להקצות אחד משלושת זכרי דירתה כחדר התייחוח ועיון עם דודי של אלתרמן, עורדה אותה הבת. היא הרי גישה עצמה כממונה על עיונו של אביה, נהגה לאשר אל לפסול שימש בשיריו. היא דיברה עליו כל השנים לאחר מותו כאילו הוא עדיין חי, הוכיחה אותו בכל שיחה. כאביה, לא מצאה כל פסול בכתיבת פיזמונים בצד שירה רצינית.

היא נהגה לספר כיצד השמיצו את אביה על שכתב שירים לזמרות כמו יפה ירקוני ויושנה דמארי. היא עצמה היתה פיזמוני אית מצליחה. שירה אהובתה, שזכה בפרס ראשון בפסטיבל הזמר, פירסם את שלמה ארצי, רקפת בבצוע רוחמה רו זכה במקום הראשון בפסטיבל הזמר האחרון, ואילו שירה אני אוהב את נעמי בביצוע חדווה ודודי זכה בפסטיבל טוקיו במקום הראשון והתקליט נמכר באלפי עותקים.

היא היתה מידדת במיוחד עם הזמרת חווה אלברשטיין, וכתבה לה שירים רבים עבור תוכנית היחיד שלה ועבור תקליטה האחרון. אחד השירים נקרא הלילה הוא שירים ויש בו רמז מעט על העתיד לבוא:

חכו נא עוד רגע, חכו נא בשקט / חכו בוהרות, המסך יורד... / ...חכו עוד שניה זאת ולא יותר. / ...חכו נא עוד רגע. היא כבר מסיימת / רק רגע וסוף — האורות כבים...

למרות ידידותה העמוקה עם חוה ולמי רות חלקה הגדול בתוכנית לא באה לראות את המופע. בשנים האחרונות השתנתה מאד מבחינה אישית. הצעירה שהיתה חיה חברתית, מעורה היטב במסיבות של הבר המאה הסתגרה בביתה ולא ראתה עוד איש. היא לא הלכה לתיאטרון, לא צפתה בסרטים הכניסה את עצמה למיסגרות נוקשות מאד של שעות ואורח חיים.

היתה שוכבת ליטון ב-9 בערב, קמה ב-6 בבוקר, מעירה את הילדים ושולחת אותם לבית הספר. אחר כך, מדי יום בי יומה היתה יושבת ליד שולחן הכתיבה וכוחתבת, כשהיא כופה על עצמה מישענת עבודה באופן מקצועי ביותר. הילדים היו חוזרים בצהריים והיא היתה מגישה להם ארוחה, נחה, מקדישה להם זמן ומכינה ארוחת ערב, והולכת לישון.

ידידה התקשו להסכים עם אורח חיה החדש של תרצה, הם לא הבינו מה קורה לצעירה החברותית, בניץ, לעומת זאת, לא ניתק את קשריו עם העולם, הוא גיראה תמיד במסיבות, לברו, כשהיה נשאל איפה תרצה, היה משיב: "הלכה לישון".

היא הפכה יצור מופנם סגור וברחה מאנשים. למרות ששיריה הושרו מעל במות הפסטיבלים, מעולם לא היתה שם כדי לקבל את הפרסים ולקצור את התשואות. היא יצרה לעצמה מסגרת נוקשה ופחדה לחרוג ממנה. תמיד הסבירה את עצמה, טענה שהיא חייבת לשכב לישון מוקדם כי עליה לקום מוקדם בבוקר בגלל הילדים. כשמישהו היה מצלצל ב-8.45 היתה מפסיקה את השיחה ב-8.55, טוענת כי היא חייבת ללכת לישון ואסור לה להתי עיף.

אנשים חדלו לבוא אל ביתה, אך מעט ידידים פקדו אותה מדי פעם. בענייני עבודה תמיד באו אליה, אך במרבית המקרים היתה משאירה את עבודתה בתיבת הדואר שלה. כדי להי מנע מיצירת קשר עם מומין העבודה. היא נחשבה כמקצוענית ומסוס עבודה, היתה ידוע כי מצבה הנפשי אינו משנה — כשהיו מומינים אצל תרצה שיר, הוא היה מוכן תמיד בזמן.

היא העסיקה את עצמה בלי הרף, היתה קפדנית ונקיית בצורה חלונת. הכניסה את עצמה ללחץ, היתה יצור דפרי סיבי אך מודעת לבעיותיה הנפשיות. את הקשר שלה עם העולם החיצון קיימה בעזרת שיחות טלפון. היא היתה משוחחת בטלפון שעות ארוכות. היתה לה קבוצה קטנה של חברים שאיתם שמרה על קשר. בשנח האחרונה הורע מצבה של תרצה. מישקלה נע בין 35-38 ק"ג והיא היתה מקיאה כל מה שאכלה. אמה השחקנית טיפלה בה ככתיונות, היתה מאכילה אותה בכפית, והתלוננה תמיד כי תרצה אינה אוכלת. כל קילוגרם שהעלתה תרצה כי מישקלה היה עבור רחל ניצחון גדול. תרצה היתה חלשה, היתה גופלית, נפצעת ונפצעת. היה לה בדירה חדר משלה, היא נהגה להסתגר בו שעות ארוכות ובשעות שהיתה יוצאת מהסתגרותה היתה מבלה עם הילדים.

בארבעה החודשים האחרונים חל שיפור מה במצבה. מישקלה עלה. היא גילתה עניין רב יותר במתרחש מחוץ לבית. ביתה, היא התקשרה אל צדוק צרפתי, סיפרה לו כי הולמיה וכו היא מרגישה טוב וברצונה לעבור, והוא שלח אליה זמרים שלהם כתבה פיזמונים. היא תיר גמה עבור תיאטרון הבימה את המחזה ארבע נשים, עבדה כזמרת-מבאי עם הר במאית האגדית של ההצגה, תיאטרון הבימה, שעבורו עמדה לתרגם מחזות נוספים, שקל אפשרות להעסיקה כעוזרת במאי קבועה בתיאטרון.

קשר עם העולם בטלפון

ב ערה, בניץ, נעדר מהבית למשך חורף דש לצורך הפלגה ביאכטה. בתקופה הזו התגעגעה אליו מאד, טיפלה בילדי הבוגרים שביקרו אצלה מדי יום. אמה רחל, עבדה על מחנה יחיד שלה והרצה עזרה לה בבחירת החומר. כששב בניץ מי ההפלגה השתפר מצבה עוד יותר. היא אפילו עשתה דבר שלא עשתה זה שנים: הלכה לראות את סירטו של וודי אלן הרומן שלי עם אנני, חזרה מוקסמת מה סרט וטענה כי יש הרבה מן המשותף בינה לבין אלן. אחר כך הלכה לראות את הסרט שוב, כשהיא מביעה את התפי עלותה מעבודתו של אלן.

היא נהגה לשוחח שעות בטלפון עם ידי דיה, תירצה זאת בכך שהפסטיבלוג שלה אמר שטוב כשבילה לדבר. היא לא נמנתה עם הטיטוסים הדפרסיביים השתקניים. תרצה אתר נהגה לדבר על עצמה, על בעיותיה, על רגישותה. במיוחד דיברה על המוות. סיפרה כי היא חולמת שהיא מתה, חולמת על אביה המת שבא לקחתה אליו. לפני חודש אמרה לאחד הטובים בידידה: "החיים גדולים עלי. כל פעם שאני ניגשת אל החלון אני רוצה לגמור עם החיים ודי, אבל אני חייבת להיות בגלל הילדים".

המוות תמיד הטריד את תרצה אתר יותר משהוא מטריד אדם רגיל. היא היתה משוררת ונחשבה כמוזרה. לכן כשעשתה ניסיונות התאבדות קודמים שבהם השאירה מכתבים מפורטים והסברים, העיתו אל ניסיונות אלה כאל ניסיונות לעורר תשור מתולב. היא הרבתה לדבר על מעשיו של אביה בעולם שכולו טוב. האם החליטה להצטרף אליו שם?

מישפחה טוענת כי היא לא התי אבדה. גירסת המישפחה אומרת כי גופה, שהיה מטושטש מריקת האנטי טנסוס לא שלט בעצמה. היא התעוררה לפי גירסת המישפחה, לקולו של קומפרי סור שהרעים, יצאה אל החלון וביקשה מהפעלים להפסיק את הרעש. אלא שגופה חלל כנוצה ומוחה המסומם לא עמדו לה, והיא צנחה מהחלון.

הטרגדיה של תרצה אתר היתה עובדת היתה בתו של אביה. היא נשאה את צוואתו בראשה ללא הרף. לפני נאיה קראה בקול את אחד משיריו, פרצה בככי מר ואמרה: "למה הוא כזה שיר כזה? למה הוא מפחיר אותי?" היתה זה "שיר של אותות", שבו כתב נתן אלתרמן: "הליה ציפור צעק מרה. כמו באו נפשו לקחת. / הליה פרח מידד המרה, / חליל קריעת מת שמלתך נקרעה, / ותשבי בלב רע לאחות הקריעה — והנה עטפה דם החחט. / בת, אלן כלבים בוכים בעיר / הלא את כי מאז עובד בעיר / בתי אם מלאך עובד בעיר / הלא את כי מספר יהיה בעיר / ... / את כוסנו תשתו ומצוי / זה חלקנו לשאת באותות / יחידה לוי / חזקי חזקי ואמצוי / לא שמחה מתדפקה בדתות. שרית ישי

קניינית אופנה באחת מחנויות אוכספורד סטריט. בינתיים עבר הזמן, ושנית הגיעה לגיל שבו חייבת כל ישראלית לשרת בצבא. איך יצאה הכוכבית העתידה פטור רה משירות צבאי? היא אינה מפרטת. מתחמקת בכל מיני תירוצים ומכירה, בין השאר, את אביה יראדהשמיים.

היא עשתה חיים משוגעים. בזמן ש בנות גילה קרעו את המהשמו בטריונות קפצה היא מבילוי משגע בריוויירה הצר פתית לחופשה קצרה ברמיני שבאשתלי. והיא מספרת: "התרוצצתי כמו תר נגולת. אירופה הרשימה אותי. בכל פעם שמישהו הזמין אותי לריוויירה, רצתי היה לי רומן עם פלייבוי איטלקי, לקח אותי לקאפרי לחופשה משגעת. בכל פעם שנסעתי לאיזה מקום, החלטתי שאני רוצה לגור בו. השארתי דירות בכל חור, הדירה כון שלי מלא חותמות של יציאות וכני סות. נסעתי לחופשה בפאריס, ונשארתי שם שישנה חרדיש. למדתי צרפתית בי אליאנס פראנסה ובסורבון. יפתי בגדה השמאלית עם שתפסתי את הפניצ'ים: הצעירים שם דיברו על ציור במקום לצייר, הסופרים דיברו על כתיבה במקום לכתוב, הממשוררים דיברו על שירה במקום לכתוב שירים. או חורתי ללונדון".

מתי, אם כך, הססיקה ללמוד שנתיים באקדמיה המלכותית, כפי שכתוב במפור רש בכרטיס הביקור שלה? רק לה פית רונים.

כשחזרה ללונדון, כך היא מספרת, התי קבלה ללהקת תיאטרון הטאואר באיסלינג טון, שם השתתפה בשתי הצגות: הנערה על הוויא לפלמניה ובייבי דול.

או החליטה שנית שעשתה כבר די ושי הגיע הזמן לנסוע ארצה, בעיקר מפני שהיתה או חברתו הקבועה של בעלי קאזינו יהודי עשיר וכליכול, היתה לה גם מכונית ספורט מדגם אמריקני והיא החליטה להביא אותה לישראל, ולהוציא לכולם את העיניים.

אלא שכאן, שוד ושרב, תפסה אותה מילחמה יום-הכיפורים ודפקה לה את כל התוכניות. היא באה לבלות בארץ עם מכונית מפוארת — ומצאה את עצמה קועה עם המילחמה, כתרופה נגד האכז בה הגדולה נסעה לבית-החלים בעפולה, ועבדה שם בהתנדבות עד יעבור זעם.

ואכן, לא חלפו ימים ספורים מהום המילחמה והכוכבית מצאה עצמה שוב שם נקלעה לבעייה אישית. היא מספרת: "החבר שלי רצה להתחתן, ואני לא רציתי. באתי ממילחמה, משהו לגמרי אחר. היתה לי איזו התנגדות לחבר שלי. הוא היה יהודי, והרגיו אותי שהוא יושב בלונדון ועושה כסף בזמן שאחיו בארץ נלחמים ונהרגים". זה שהיא נקלעה למילחמה לגמרי במיקרה ושהיא עצמה בחרה בחו"ל וניסתה לעשות שם כסף לא פעל במיקרה הזה לטובת החבר שלה. כי אצל שנית הרגיש האפיל על הזיגיון. אחרי הכל, היא הרי עברה את המילחמה.

לצדו של שון קונרי

כ די שרא לצער אותה החליט החבר להעניק לה מסע מסביב לעולם. הוא הציע לה לנסוע לחופש ולחשוב. שנית: "הוא נתן לי טיול מסביב לכל העולם על הקוון אלוזבת. נסעתי למיאמי ביץ', לסנט תומס, סנט לואיס, בארבודוס, ברצלונה, הופתי צריכה להגיע לניו יורק ומשם לקליפורניה ולחזור אל החבר שלי בלונדון. אבל האוניה שיועה אותי, זה היה מקום סגור וכולם היו בני מאה, כי רק מי שמגיע לגיל הזה יכול להרשות לעצמו את המתרחות של חופשה על הקוון אלוזבת. היה משעמם גורא להיות לבד על האוניה הזאת. בבארבודוס עזבתי שני שם הסתבר לשנית סופית כי איא לא תתחתן עם החבר שלה. היא שכחה דירה במנתאטן, וראה הפלא ופלא! בעוד אלפי שחקנים תושבי העיר ניו יורק ממתינים חודשים וינשו עד שהם מצליחים למצוא עבודה, הצליחה הישראלית השאפתנית כימעט מייד — עליפי עזותה — לקבל תפקיד בהצגה שהעלה מועדון-תיאטרון של מנהאטן.

כשהיא נשאלת כיצד קיבלה מקום עבודה, שהרי בניו יורק צריך לא רק רישיון עבודה אלא גם להשתייך לאיגוד השחקנים, וכדי להשתייך לאיגוד השחקנים צריך לעבור עשרה מדורי גיהנום, (המשך בעמוד 36)